

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาสนาอิสลาม¹ เป็นศาสนาที่พระองค์อัลลอฮ์ ได้ประทานมาแก่มนุษยชาติผ่านทางนบีมูฮัมมัด (คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม²) เพื่อให้ท่านเผยแผ่ และตั้งสอนอบรอมมวลมนุษยชาติให้รู้จักพระองค์อัลลอฮ์ ศรัทธา ให้ทำความคิดและละเว้นความชั่วเพื่อจะได้รับความสุขในการดำเนินชีวิตในโลกนี้ และรอดพ้นจากการลงโทษ(อะซาบ)ในวันอาคิเราะฮ์(โลกหน้า)

การที่พระองค์อัลลอฮ์ได้ส่งท่านนบีมูฮัมมัด (คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) มายังโลกนี้ ก็เพื่อเป็นพยานแก่ประชาชาติของท่านและประชาชาติทั้งหมดว่า บรรดาคนมี(คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)ของพวกเราได้เผยแผ่ศาสนาแห่งพระเจ้าของพวกเขาแล้ว เรียกร้องเชิญชวนสู่พระองค์อัลลอฮ์ที่ทรงสร้างมนุษย์ ดังที่พระองค์ตรัสไว้ว่า

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ قَبْلَ هَذَا وَمُتَّبِعًا وَتَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا إِلَى
 اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَيَرَاجًا مُبِينًا ﴿٤٦﴾

ความว่า " โอ้ นบีมุฮัมมัด แท้จริง เราได้ส่งเจ้ามาเพื่อให้เป็นพยาน และผู้แจ้งข่าวดี และผู้ตักเตือน และเป็นผู้เรียกร้องเชิญชวนไปสู่ลัลลอฮ์ความพระบัญชาของพระองค์³ และเป็นผู้ควรประทีปขึ้นแก่ประชาชาติ " (อัลอะฮฺزاب : 45-46)

พร้อมกันนั้นพระองค์อัลลอฮ์ได้ประทานคัมภีร์อัลกุรอาน แก่ท่านนบีมูฮัมมัด (คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ซึ่งการประทานดังกล่าว เพื่อให้ท่านดำเนินการตามที่พระองค์บัญชาไว้ พระองค์อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

¹ อิสลามมาจากรากศัพท์ สะลิม หมายถึงการยอมตน และน้อมรับ สิ่งต่างๆ จากพระองค์อัลลอฮ์ และจากท่านรศูล

² เป็นนบีมุฮัมมัดที่ท่านนบีมูฮัมมัด(คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)

³ เรียกร้องมวลมนุษยชาติไปสู่การให้เอกภาพ การจงรักภักดี และการอับดาตต่อพระองค์

ความว่า * และเขาได้ให้อัลกุรอานแก่เจ้า เพื่อเจ้าจะได้ชี้แจง (ให้กระจ่าง) แก่มนุษย์ ซึ่ง
 สิ่งที่ได้ถูกประทานมาแก่พวกเขาและเพื่อพวกเขาจะได้ใคร่ครอง * (อันนะหฺลุล : 44)

บรรดาเศาะหาบะฮฺของท่านรซูลเป็นชนรุ่นแรกที่นับถืออิสลามเป็นแนวการดำรงชีวิต
 กลุ่มชนนี้ได้รับการอบรม หล่อหลอมด้านจิตใจจากท่านรซูลซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มชนที่ประเสริฐที่สุด
 ชัยยิด ฎุญญ (ค.ศ.1985 , 11-19) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะและความประเสริฐของพวกเขาว່ามล
 ของการละฮฺวะฮฺ (การเผยแพร่) อัลอิสลาม สามารถผลิตชนรุ่นเศาะหาบะฮฺ ที่มีเอกลักษณ์พิเศษ
 และมีความประเสริฐที่สุดซึ่งจะไม่เกิดขึ้นอีกในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ การที่บรรดาเศาะหาบะฮฺ
 มีความประเสริฐและมีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนชนรุ่นอื่นนั้นอันเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้ คือ

1. พวกเขาได้ยึดคัมภีร์อัลกุรอานเป็นแหล่งแรกในการรับรู้สิ่งต่างๆ ส่วนการยึดแนว
 ศูนย์ของท่านรซูลมิใช่อื่นใดนอกจากเป็นผลของการยึดถืออัลกุรอานนั่นเอง ตลอดจนท่านรซูล
 ได้ห้ามท่านอุมัร อิบนุล ค็อฎฏอบ มิให้อ่านชิ้นส่วนของหนังสือเตารอต ⁴ ทั้งนี้เพราะมิให้มุสลิมมี
 ความคิดที่ผสมผสานหลักการของศาสนาต่างๆ กับหลักการของอิสลามอันบริสุทธิ์ โดยเฉพาะใน
 ยุคแรกของอิสลาม

2. การที่บรรดาเศาะหาบะฮฺได้อ่านอัลกุรอานมิใช่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ หากความ
 สละสลวยอันดีทางภาษาที่ไม่มีอัลกุรอาน หรือจะได้รับการรับบัญญัติ หรือ เพิ่มประสบการณ์เพียง
 อย่างเดียวไม่ แต่เป็นการรับบัญญัติจากพระองค์อัลลอฮฺสู่การปฏิบัติทันทีหลังจากได้ฟัง ไม่ว่าจะใน
 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัจเจกบุคคล หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมส่วนรวม บรรดาเศาะหาบะฮฺ
 เปรียบเสมือนพลทหารที่เตรียมรับคำสั่งจากผู้นำบังคับบัญชาเพื่อไปปฏิบัติในแต่ละวัน ดังนั้นเมื่อ
 บรรดาเศาะหาบะฮฺได้รับบัญชาการจากพระองค์อัลลอฮฺผ่านท่านรซูล พวกเขาจะไม่รีรอ รับผิดชอบ
 การอย่างเร่งด่วน กล่าวว่าจะมีคำสั่งสั่งงานไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ อิบนุ มัลอูค รายงานว่าบรรดา
 เศาะหาบะฮฺจะรับเพียงสิบโองการเท่านั้นเพื่อนำไปท่องจำ และนำโองการนั้นไปปฏิบัติ

ดังนั้นบรรดาเศาะหาบะฮฺจึงมีการรับโองการอัลกุรอานด้วยจิตสำนึกเพื่อนำไปปฏิบัติ
 อย่างแท้จริง ส่วนบรรดาชนที่เกิดมาหลังจากรุ่นเศาะหาบะฮฺ(ตาบิอิน)นอกเหนือจากรับโองการ
 เพื่อนำไปปฏิบัติแล้วพวกเขายังมีความพยายามที่จะอธิบายด้วยบทเหล่านั้นในเชิงวิชาการ จน
 ทำให้คัมภีร์อัลกุรอานและอัลหะดีษของท่านนะบีสามารถแพร่หลายในวงวิชาการอย่างรวดเร็ว

⁴ หนังสือหินระสับภูเขาเดิมที่พระองค์อัลลอฮฺได้ประทานแก่ท่านนะบีมุซา (อะลียะฮฺสัลลิม)

3. บรรดาเศาะหาบะฮฺได้ละทิ้งสิ่งที่เป็นเลวร้ายต่างๆ ที่พวกเขาเคยปฏิบัติในสมัยญาฮิลียะฮฺ^๑ พวกเขาได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยวันใหม่แห่งอิสลาม และด้วยบรรยากาศใหม่อันบริสุทธิ์ พวกเขาจะไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งญาฮิลียะฮฺต่างๆ ถึงแม้ว่าแต่เดิมนั้นเป็นสิ่งปกติสำหรับพวกเขาที่เคยปฏิบัติมา ก่อนที่จะมารับอิสลาม

นอกจากนี้แล้ว บรรดาเศาะหาบะฮฺเป็นชนที่มีความตั้งใจ จุสตาหะ หมั่นเพียร และเสียสละด้วยเลือดเนื้อและจิตวิญญาณในการเผยแพร่ศาสนาแก่มนุษย์ชาติ คุณงามความดีที่มีอยู่ในเศาะหาบะฮฺ พระองค์อัลลอฮฺได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานหลายโองการ ดังเช่นในโองการซูเราะฮฺ (อัลฟัดล : 29) ว่า

سَخَّرْنَا لِرَسُولِنَا مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مَا فِيهِنَّ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ خَيْرٍ لَكُمْ إِن كُنْتُمْ تَشْكُرُونَ
 وَرَضُوا بِمَا أَرْسَلْنَا فِي قُلُوبِهِمْ مِنَ الْإِسْلَامِ فَذُكِّرُوا بِهِ مَرَّةً أُخْرَىٰ

มีความว่า "มุหัมมัดเป็นพรุขของอัลลอฮฺและบรรดาผู้ที่อยู่ร่วมกับเขาเป็นผู้เข้มแข็งกล้าหาญต่อพวกปฏิเสธศรัทธา เป็นผู้เมตตาสงสารระหว่างพวกเขาเอง เจ้าจะเห็นพวกเขาเป็นผู้รูก(กัม) ผู้สุญุด(กราบ) โดยแสวงหาคุณความดีจากอัลลอฮฺ และความโปรดปราน (ของพระองค์)"

ในโองการนี้พระองค์ได้กล่าวอย่างชัดเจนถึงคุณลักษณะของบรรดาเหล่าเศาะหาบะฮฺที่พระองค์ได้ให้การสรรเสริญต่อพวกเขา นอกจากนี้แล้วอัลลอฮฺได้ตรัสอีกว่า

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ
 وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ
 وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

ความว่า " บรรดาบรรพชนรุ่นแรกในหมู่ผู้ศรัทธา (ชาวมุสลิมนับจากมักกะฮฺ) และในหมู่ผู้ให้ความช่วยเหลือ (ชาวอันศอรจากมะดีนะฮฺ) และบรรดาผู้ดำเนินตามพวกเขาด้วยการทำดีนั้น อัลลอฮฺทรงพอพระทัยในพวกเขา และพวกเขาก็พอใจในพระองค์ด้วย และพระองค์ทรงเตรียมไว้ให้พวกเขาแล้ว ซึ่งบรรดาสวรรค์ที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านอยู่เบื้องล่าง พวกเขาจะพำนักอยู่ในนั้นตลอดกาล นั่นคือชั้นชั้นอันใหญ่หลวง " (อัลเตบะฮฺ : 100)

^๑ หมายถึง สมัยก่อนอิสลาม ซึ่งคนสมัยนั้นไม่รู้อะไรสิ่งไหนเวลาใดสิ่งไหนและไม่มีผู้ช่วยว่าสิ่งไหนดีและสิ่งไหนชั่ว

ในโครงการนี้พระองค์ได้ระบุพระองค์ทรงพอพระทัยต่อการศรัทธา การปฏิบัติศาสนกิจ และการเคารพ (การขอลูกแก่โทษและการกลับเนื้อกลับตัว) ของพวกเขาอย่างละเอียดและชัดเจน

ตั้งแต่สมัยท่านรซูลจนถึงสมัยการปกครองของท่านอุมมาน อิบน์อัฟฟาน บรรดาเศาะหาบะฮ์ต่างอยู่ในสภาพที่ติดต่อกัน มีความรักใคร่ เอาใจใส่ซึ่งกันและกันอยู่ร่วมกันอย่างมีความสงบสุข และอย่างฉันพี่น้อง จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์มาตรกรรมท่านอุมมานโดยกลุ่มอับดุลลอฮ์ อิบน์ สะบะ เหตุการณ์นี้ทำให้เกิดกลุ่มซื่อสัตย์ขึ้นมา (อิซชะหะบียุ้ , อ.ศ.1413 : 11/236) ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนับสนุนท่านอะลี อิบน์ อะบีฏอลิบในทางการเมือง ทั้งนี้อันเนื่องมาจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากกลุ่มของพวกเขาที่ฆ่าเคาะลีฟะฮ์อุมมานได้บังคับให้เศาะหาบะฮ์ที่อยู่ในมะดีนะฮ์แต่งตั้งท่านอะลีเป็นเคาะลีฟะฮ์ เลยทำให้เศาะหาบะฮ์บางกลุ่มที่อยู่ตามหัวเมืองต่างๆ เช่น มูอาวิยะฮ์ ไม่พอใจท่านอะลีที่ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเคาะลีฟะฮ์จากกลุ่มกบฏ โดยเฉพาะมูอาวิยะฮ์ได้เรียกร้องให้ท่านอะลีทำการสืบสวนพร้อมลงโทษผู้กระทำผิดในการฆ่าท่านอุมมานเสีย ก่อนที่ท่านจะยอมรับและให้สัตยาบันต่อท่านอะลี แต่อะลีเห็นว่าจำเป็นต้องสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก่อนที่จะลงโทษผู้ที่กระทำผิด ความตึงเครียดระหว่าง 2 ฝ่ายทำให้เกิดสงครามคิฟทิน ในปี ฮ.ศ. ที่ 37 หลังจากสงครามนี้ กลุ่มสนับสนุนอะลีได้เกิดความขัดแย้งกันเองจนทำให้เกิดกลุ่มใหม่ คือ กลุ่มอัลเคาะวาริช ซึ่งกลุ่มนี้ได้มีแนวคิดใหม่ว่า กลุ่มของอะลี และกลุ่มของมูอาวิยะฮ์ล้วนเป็นกลุ่มที่ผิดทั้งคู่ และบรรดาเศาะหาบะฮ์ที่ยอมรับการยุติสงครามถือเป็นผู้ที่กระทำบาปสถานหนัก และตกเป็นผู้ที่สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม

ความขัดแย้งเหล่านี้ เริ่มจากการขัดแย้งทางการเมืองและได้กลายมาเป็นความขัดแย้งทางศรัทธา กล่าวคือ ชื่อะฮ์ยืนยันว่าตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ที่แท้จริงหลังจากท่านรซูลเสียชีวิต คือท่านอะลี อิบน์ อะบีฏอลิบ ส่วนอะบูบักร์ อัศศิคคิก อุมร์ อิบน์ ค็อฏูบ และอุมมาน อิบน์ อัฟฟานเป็นผู้แย่งอำนาจทางการเมืองจากท่านอะลี โดยที่พวกเขาไม่ได้ปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในหะดีษเศาะดีรคุม¹ ที่ท่านรซูลได้กล่าวว่า

من كنت مولاه فعلي مولاه

ความว่า - ผู้ใดก็ตามที่ถือฉันเป็นคนรัก ผู้นั้นต้องรับอะลีเป็นคนรักด้วย²

¹ ข้อความที่ หัซันตุลได้บันทึกจากกระเบื้องเคลือบแห่งคิชีฮ์ฮัจญ์บักร์ ซึ่งเป็นอักษรแห่งการชำระของท่านรซูล รายงานโดยฮัซคิมิซียูกิตามมะนาบิบบาบบมะนาบิบบะฮ์ อิบน์อะบีฏอลิบ : 3646 และคิหมัซียูกิตาว่า เป็นหะดีษหะซัน เคาะหิฟ และรายงานโดยอะหมัด : 906 ; 18476 , 18497 และอัลอัสนานียุ้ (1995 : 4/330) กล่าว่าหะดีษนี้เป็นหะดีษเศาะหิหฺ

กลุ่มชื่ออะฮฺได้ให้ความหมายมาจากหะดีษที่ว่า หมายถึง ผู้นำและผู้ปกครอง ดังนั้นการที่เศาะหาบะฮฺได้แต่งตั้งท่านอะบู บักร ให้เป็นเคาะลีฟะฮฺ ถือว่า เศาะหาบะฮฺตกเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธา เกี่ยวกับเรื่องนี้ อัลกุไลนีย์⁹ (ฮ.ศ. 1385 : 8/245) ได้รายงานไว้ว่า เศาะหาบะฮฺทั้งหลายตกเป็นมุรตัด¹⁰ หลังจากการเสียชีวิตของท่านนะบี (เนื่องจากพวกเขาได้โหดร้ายกับอะบูบักร ให้ดำรงตำแหน่งเป็นเคาะลีฟะฮฺ) เว้นสามท่านเท่านั้น คือ อัลมิกดาด อิบน์ อัสวีด สัดมาน อัลฟาริสีย์ และอะบูซัรริณ อัลอิมฟารีญ

ชื่ออะฮฺเห็นว่า บรรดาเศาะหาบะฮฺทั้งหมดที่ร่วมในเหตุการณ์ฆาะดิรคุมั้น ได้กลายเป็นกาฟิร(ผู้ปฏิเสธ) นอกจากเพียงบางคนที่กล่าวมาข้างต้นเท่านั้น เนื่องจากพวกเขาปฏิเสธคำสั่งของท่านนะบีดังกล่าว

ชื่ออะฮฺกลุ่มสะบะฮียะฮฺ¹¹ เป็นกลุ่มแรกที่ประณามบรรดาเศาะหาบะฮฺ สาเหตุเนื่องจากว่าเศาะหาบะฮฺเหล่านี้ได้แต่งตั้งและให้การสัตยาบันต่อท่านอะบูบักร อัศศิติก ในกาเป็นผู้นำหลังจากการเสียชีวิตของท่านรซูล แทนท่านอะลี อิบน์ อะบี บุกอฺลิบ ซึ่งอะฮฺอัลคุดลอะฮฺ อัลคุดลอะฮฺ (ฮ.ศ. 1404 , 6) กล่าวไว้ว่า กลุ่มสะบะฮียะฮฺนี้เกิดขึ้นในสมัยท่านอะลีเป็นเคาะลีฟะฮฺ(ผู้นำ) โดยได้รับการชี้นำจากอับดุลลอฮฺ อิบน์ สะบะฮ¹² ซึ่งกลุ่มนี้เริ่มด้วยการลดความประพฤติ และลดความสำคัญของท่านอะบูบักร อัศศิติก และท่านอุมัร อิบน์ลค็อฏฏอบ และยกย่องท่านอะลีมากกว่าเศาะหาบะฮฺท่านอื่น ดังปรากฏในรายงานของ สุลัยมาน อิบน์ มอฟละฮฺ ว่า ฉันได้เดินผ่านกลุ่มหนึ่งในกลุ่มนั้นมีอับดุลลอฮฺ อิบน์ สะบะฮอยู่ด้วย พวกเขากำลังพูดถึงท่านอะบูบักร และท่านอุมัร โดยที่พวกเขาได้กล่าวถึงความต่ำต้อยและความเสื่อมเสียของเศาะหาบะฮฺทั้งสอง หลังจากนั้นฉันได้บอกท่านอะลีเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า หากพวกเขาเห็นท่านมักบิดในสิ่งที่พวกเขากำลังเบียดเบียนนั้น แน่อนพวกเขาไม่บังอาจที่จะทำพูดอย่างที่ได้ฟังกัน หลังจากนั้นท่านได้เดินขึ้นมิมบะฮ์¹³ และกล่าวว่า อย่างไรก็ตามมีกลุ่มหนึ่งที่กำลังกล่าวถึง อะบูบักร และอุมัรในสิ่งที่สมควร ท่านทั้งสอง

⁹ อัลกุไลนีย์ คือ มุหัมมัด อิบน์ยะฮฺญบ อิบน์อัสฮาก เป็นนักรายงานหะดีษสายชื่ออะฮฺที่สำคัญ เสียชีวิตปี ฮ.ศ. 329
¹⁰ มุรตัด คือ ผู้ที่ออกจากกาเป็นมุสลิมเนื่องจากการศรัทธา การกระทำ หรือจากคำพูดที่ขัดกับหลักการอิสลามอย่างร้ายแรง เช่น กล่าวคำที่มุ่งชี้ถึงการปฏิเสธศรัทธา การตั้งภาคีกับพระองค์อัลลฮฺ หรือ การบูชาเวรลค่าๆ เป็นต้น

¹¹ เป็นชื่ออะฮฺกลุ่มแรกที่สถาปนาโดยอับดุลลอฮฺ อิบน์ สะบะ และเป็นชื่ออะฮฺกลุ่มแรกที่ประณาม ไล่ร้าย ป้ายสี บรรดาเศาะหาบะฮฺ

¹² ชื่ออับดุลลอฮฺ อิบน์สะบะ เติมเป็นคนเขมรนับถือศาสนาฮินดู ต่อมาได้เข้ารับศาสนาอิสลามเพื่อหลาษาอัลลฮาม เขาเป็นผู้นำของกลุ่มสะบะฮียะฮฺที่กล่าวว่าเป็นพระเจ้า และจะกลับมายังโลกนี้อีกครั้ง (เฮ็ดจิกคิตย , ก.ศ. 1909 : 4/88)

¹³ มิมบะฮ์ หมายถึงสถานที่บรรยายธรรมทางศาสนา ณ มัสยิด

เป็นผู้ช่วยเหลือและเป็นอัครสาวกของท่านรซูล ผู้นำเผ่ากุเรช และเป็นบิดาของชาวมุสลิม แท้จริงฉันไม่เกี่ยวข้องในสิ่งที่กลุ่มนี้ได้พูดถึง

นอกจากกลุ่มซ็ือฮะฮะจะกล่าวหาเศาะหาบะฮะแล้ว พวกเขายังมีความพยายามในการเพิ่มหรือปลอมแปลงเรื่องต่างๆ ในตัวบทหะดีษ และสายรายงานของหะดีษ ในตำราของพวกเขา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อที่จะยืนยันว่า ท่านอะดีเป็นเคาะลีฟะฮุโดยชอบธรรม ส่วนเคาะลีฟะฮุก่อนจากอะลีนั้นนับว่าเป็นเคาะลีฟะฮุที่ไม่ชอบธรรมที่แย่งอำนาจจากท่าน ดังนั้นรายงานต่างๆ ที่ท่านรซูลได้กล่าวถึงบรรดาเศาะหาบะฮะฮะของท่าน และขัดกับหลักการของซ็ือฮะฮะแล้วพวกเขาจะไม่ยอมรับในตัวบทนั้น หรือจะตีความหมายของหะดีษนั้นไปอีกอย่างหนึ่ง หรือพวกเขาจะกล่าวหาเศาะหาบะฮะฮะที่รายงานหะดีษนั้นว่าเป็นคนที่ไม่ดี เช่น เป็นกาฟิร มุนาฟิก และฟาลิฮ เป็นต้น ปราภฏการณณ์เช่นนี้ได้แพร่หลายจากยุคก่อนจนถึงยุคปัจจุบัน ดังที่เราได้พบในเอกสารที่เขียนโดยกลุ่มซ็ือฮะฮะ ซึ่งจะเต็มไปด้วยการประณาม ใ้ร้ายป้ายสี และกล่าวหาบรรดาเศาะหาบะฮะฮะ ซึ่งกลุ่มซ็ือฮะฮะเห็นว่า การกล่าวหาเศาะหาบะฮะฮะเช่นนี้เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อยืนยันการเป็นมุสลิมที่ด้อย่างแท้จริงตามคำอ้างของ พวกเขา

กลุ่มซ็ือฮะฮะได้รายงานหะดีษที่เกี่ยวข้องกับท่านอะดีและบรรดาอิมามของพวกเขาว่าเป็นคนที่ประเวริฐเหนือคนอื่นใด โดยพยายามทุกรายงานหะดีษแล้วอ้างว่าเป็นหะดีษจากท่านรซูล นอกจากนี้แล้วกลุ่มซ็ือฮะฮะยังได้กล่าวหาบุคคลที่ใหม่พอใจหรือทำสงครามกับท่านอะดี เป็นกาฟิร แม้ว่าบุคคลเหล่านี้เป็นเศาะหาบะฮะฮะ

ท่าทีของซ็ือฮะฮะที่กล่าวมาข้างต้น ขัดแย้งกับหลักการของอิสลามอย่างร้ายแรงโดยเฉพาะหลักการของอะฮฺลุลสุนนะฮะฮะ ซึ่งถือว่า การกล่าวหาใดๆ ต่อบรรดาเศาะหาบะฮะฮะนั้นเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม เพราะท่านรซูลได้กล่าวว่า

“ لا تسبوا أصحابي فلو أن أحدكم أنفق مثل أحد ذهباً ما بلغ مد أحدكم ولا نصيفه ”

ความว่า “พวกเจ้าจงอย่าใส่ร้ายป้ายสีเศาะหาบะฮะฮะของฉัน เพราะถ้าพวกท่านคนหนึ่งบริจาคทองคำปริมาณเท่ากับขนาดของภูเขาอุตุค พวกท่านก็ยังไม่ถึงระดับของพวกเรา แม้เพียงครึ่งหนึ่งของอุ้มมือพวกเรา” ¹³ และท่านมีสิ่งห้ามมิให้เกลียด และใส่ร้ายบรรดาเศาะหาบะฮะฮะ ท่านได้กล่าวว่า

من سب أصحابي فعليه لعنة الله والملائكة والناس أجمعين

¹³ หะดีษเศาะหิหฺรายนานโดยซัดฮฺกอบุรียฺ กิตาบฮัลมะนาบิก บาบเกาตุญนะบียฺ เลอาลาฏนุญญุดะฮฺดิษีน เศาะฮฺฮฺอีน : 3397 มุศลิหม กิตาบหะฎุอิล ฮัดเศาะหาบะฮะฮะ บาบตะหฺรึม ลับบิลเศาะหาบะฮะฮะ : 4610, 4611

ความว่า " ผู้ใดก็ตามที่พูดให้ร้ายเสาะหาบะฮุของฉันท การสาปแช่งของอัลลอฮฺ มะลาอิกะฮฺ และผู้คนที่พึงปรองจะตกอยู่กับผู้นั้น" ¹⁴

ดังนั้นอะฮฺลิสสุนนะฮฺได้อิญาฮฺ(มีมติเอกฉันท์)ตรงกันว่ามุสลิมทุกคนต้องให้ความรัก ความเคารพและไม่กล่าวหา คำหิ และคำเสาะหาบะฮุ ต้องไม่นำความผิดพลาดและความบกพร่องของพวกเขามาประจานและประณาม ไม่สบประมาท ไม่ป้ายสีและไม่ใส่ร้ายพวกเขา (อิมบุ นัษฏ , ค.ศ.1995 : 23)

จากสองทัศนคติที่มีความขัดแย้งกันในเรื่องเสาะหาบะฮุ โดยมีกลุ่มหนึ่งได้ยกย่อง ให้ความรัก ความเคารพ และไม่นำสิ่งที่ท่านวินิจฉัยผิดพลาดในเรื่องต่างๆในอดีต มาประณาม และใส่ร้ายป้ายสี เพราะหวั่นกลัวการลงโทษของอัลลอฮฺ ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งยกบรพฺรดาเสาะหาบะฮุ มาสาปแช่ง ใส่ร้ายป้ายสี และกล่าวหาว่าพวกเขาเป็นคนนอกศาสนา เพื่อหาข้อสรุปในเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างมุมมองของอะฮฺลิสสุนนะฮฺและของชีอะฮฺ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกระจ่างและชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถนำมาเป็นบรรทัดฐานในการเสริมความรู้ และความศรัทธาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับอะคาลละฮฺของเสาะหาบะฮุ:ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างทัศนคติของอะฮฺลิสสุนนะฮฺและทัศนคติของชีอะฮฺ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีและความสำคัญของอะคาลละฮฺเสาะหาบะฮุ
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับอะคาลละฮฺเสาะหาบะฮุตามทัศนคติของอะฮฺลิสสุนนะฮฺ และชีอะฮฺ
3. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบแนวความคิดเกี่ยวกับอะคาลละฮฺเสาะหาบะฮุตามทัศนคติของอะฮฺลิสสุนนะฮฺ และชีอะฮฺ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับอะคาลละฮฺของเสาะหาบะฮุ โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

¹⁴ รายงานโดยขุฎฎาะบะรอนีนุ : 12709 , 13588 ซัลฮัศบานิยุ (1995 : 5/ 446) กล่าวกำหนดนี้เมื่อขณะเคาะเศาะหฺ

1. ศึกษาความอะคาดะสุของเศาะหาบะฮ์โดยทั่วไป มิได้ศึกษาของแต่ละบุคคล
2. ศึกษาความอะคาดะสุของพวกเขาในภาพรวม และความอะคาดะสุในการรายงานหะดีษ
3. การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับอะคาดะสุเศาะหาบะฮ์ในทัศนะของชีอะฮ์จะศึกษาเฉพาะกลุ่มของอิมานอะฮะรียะฮ์(12)เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเอกสารที่พยายามศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องอะคาดะสุของเศาะหาบะฮ์ระหว่างทัศนะของอะฮ์ลิสสุนนะฮ์และชีอะฮ์ ทั้งนี้มีจุดประสงค์หลักคือสามารถเข้าใจและรู้ถึงสภาพความแตกต่างของสองทัศนะในเรื่องดังกล่าว

ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้างานวิจัยนี้จะใช้ข้อมูลจากเอกสารชั้นต้น (Primary Sources) เช่น พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน หนังสืออัลหะดีษ และหนังสือที่เขียนโดยนักวิชาการสายอะฮ์ลิสสุนนะฮ์และสายชีอะฮ์ เอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) เช่น หนังสือทั่วไปที่สามารถใช้อ้างอิงได้ทั้งภาษาไทย อาหรับ มลายู และวิทยาาณพนธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องอะคาดะสุของเศาะหาบะฮ์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับความอะคาดะสุของเศาะหาบะฮ์ในทัศนะของอะฮ์ลิสสุนนะฮ์ และชีอะฮ์

ในการศึกษาเรื่องนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทบทวนเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) และทุติยภูมิ (Secondary Sources) ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถเปรียบเทียบแนวคิดในเรื่องอะคาดะสุของเศาะหาบะฮ์ระหว่างทัศนะของอะฮ์ลิสสุนนะฮ์และชีอะฮ์ จากตำราภาษาอาหรับ และไทย
2. แยกข้อมูลและเอกสารตามหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย แล้วค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่างๆ
3. ศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนดโดยการแสดงในรูปแบบตาราง

แหล่งศึกษาและค้นคว้าที่สำคัญ

1. ห้องสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลามยะลา
4. เว็บไซต์ต่างๆ ดังนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับอะคาละฮุซของเศาะหาบะฮุ : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอะฮฺลิสสุนนะฮฺ และชีอะฮฺ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจากงานของนักวิชาการมุสลิม ทั้งที่เป็นกลุ่มอะฮฺลิสสุนนะฮฺ และกลุ่มชีอะฮฺ ในจำนวนนี้ประกอบด้วย

1. นาสิรุ อิบนุ อับดุลลาฮฺ อิบนุ อะลี อัลเคาะฟารีฮฺ (ค.ศ. 1994) ได้ศึกษาเศาะหาบะฮฺ ในวิทยานิพนธ์เรื่อง มัลลอะฮฺ อัลดักฎิบ โมนา อะฮฺลิสสุนนะฮฺ วัชชีอะฮฺ ซึ่งจากการศึกษาสรุปความได้ว่า หลักการหนึ่งของอิสลามที่สำคัญ คือ การรักเศาะหาบะฮฺของท่านนบี(คือลัลลอะฮฺอะดัยฮฺวะซัลลิม) หิงพอใจในตัวพวกเขา และเชื่อว่าพวกเขาเต็มเปี่ยมด้วยความอะคาละฮฺ ตลอดจนไม่เข้ายุ่งเกี่ยวในสิ่งที่พวกเขามีความขัดแย้งเพราะถือว่าเป็นวินิจัยของพวกเขา พร้อมกันนั้นได้เสนอแนวคิดของชีอะฮฺที่มีต่อเศาะหาบะฮฺ ซึ่งสรุปได้ว่าเศาะหาบะฮฺได้ทรยศคำสั่งพินัยกรรมของท่านนบีในการแต่งตั้งท่านอะลี อิบนุอะบีฏอลิบ ดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺ โดยที่พวกเขาได้แต่งตั้งอะบู บักกุ มาดำรงตำแหน่งแทน จนทำให้เกิดความวุ่นวาย ความระส่ำระสายและเกิดสงครามระหว่างกัน และเกิดกลุ่มมุนาฟิกและคนตกศาสนาในระหว่างพวกเขา ดังนั้นชาวชีอะฮฺจึงปฏิเสธหะดีษที่รายงานโดยบรรดาเศาะหาบะฮฺที่ให้สัจยานับต่อท่านอะบูบักกุเพื่อเป็นเคาะลีฟะฮฺ

2. นาสิรุ อิบนุอาอฺญฺ หะสัน อัลซัยยิดฺ (ศ.ศ. 1415) ได้ทำการศึกษาเรื่องอะคาละฮฺของเศาะหาบะฮฺในวิทยานิพนธ์เรื่อง อะกัอะฮฺ อะฮฺลิสสุนนะฮฺ วัล กุวะมาอะฮฺ พิศเศาะหาบะฮฺติลกรอม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า บรรดาเศาะหาบะฮฺทุกคนเป็นชนที่ได้รับการยอมรับในความมีอะคาละฮฺโดยอาศัยหลักฐานจากอัลกุรอ่าน สุนนะฮฺของท่านนบี(คือลัลลอะฮฺอะดัยฮฺวะซัลลิม) และอิจมาอุ (มติเอกฉันท์)ของนักวิชาการมุสลิม ดังนั้นบรรดาอะฮฺลิสสุนนะฮฺจึงน้อมรับหะดีษต่างๆ ที่รายงานโดยบรรดาเศาะหาบะฮฺ โดยไม่จำเป็นต้องตรวจสอบคุณลักษณะ และพฤติกรรมของพวกเขาแต่ประการใด

นอกจากนั้นแล้วได้เสนอแนวคิดของชีอะฮฺที่มีต่อบรรดาเศาะหาบะฮฺ ซึ่งสรุปได้ว่าเศาะหาบะฮฺมิใช่บรรพชนที่มีความอะคาละฮฺ พร้อมเชื่อว่าพวกเขาได้อยู่ในแนวทางที่ผิด และเกิดความหายนะแก่พวกเขาหลังจากการเสียชีวิตของท่านนบี (คือลัลลอะฮฺอะดัยฮฺวะซัลลิม) เนื่องจากพวกเขาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของท่านนบีในการแต่งตั้งท่านอะลี อิบนุ อะบีฏอลิบดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮฺหลังการเสียชีวิตของท่าน แต่พวกเขาได้แต่งตั้งอะบูบักกุแทน ดังนั้นผู้ใดที่ขอรับการเป็นเคาะลีฟะฮฺของอะบูบักกุและทรยศต่อคำสั่งของท่านนบีก็ถือว่าผู้นั้นเป็นกาฟิร

3. สมาน อัสมาแอล (พ.ศ. 2546) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดอะคาละฮฺของเศาะหาบะฮฺในอิสลาม ศึกษากรณีมุสลิมสุนนีย์ และชีอะฮฺในประเทศไทย ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ

มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้สรุปว่า อะตาดะฮ์ของผู้นับถือศาสดาของท่านนบีมุฮัมมัดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทัศนคติและวิถีชีวิตมุสลิมสุนนีย์และชีอะฮ์ เป็นที่มาของข้อโต้แย้งทางการเมืองในประวัติศาสตร์ หลักการศรัทธา การศึกษาสังคม และความขัดแย้งต่างๆ ในสังคมไทย แต่ความเป็นคนภูมิภาคนี้จะเกิดความขัดแย้งขึ้นเพียงเป็นการวิวาทะและปรากฏการณ์ที่สำคัญบางอย่างในสังคมไทยซึ่งไม่มีผลกระทบต่อรุนแรงเช่นในตะวันออกกลางและเอเชียใต้ จึงน่าจะเป็นผลดีต่อความร่วมมือกันในอนาคตของสังคมไทย

4. อัสฮัยยิด มุรตะฎอ อัสฮัยยะฮ์¹⁵ (ค.ศ. 1989) ได้เขียนในหนังสือ ชื่ออะฮาลิม อัสมัดเราะละฮ์ไตน์ ซึ่งสรุปความได้ว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์แบ่งออกเป็นมุสลิม และมุนาฟิก เนื่องจากพวกชีอะฮ์จะรับเฉพาะผู้ที่ให้ความรักแก่ท่านอะลีเท่านั้นเพราะท่านนบี(ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม)ได้เคยพูดไว้ว่าสัญลักษณ์ของความเป็นมุนาฟิก และเป็นมุสลิมคือ การให้ความรัก หรือการเกลียดท่านอะลีเท่านั้น ดังนั้น เศาะหาบะฮ์คนใดที่เข้าร่วมสงครามเพื่อต่อต้านท่านอะลี พวกชีอะฮ์จะไม่รับหะดีษของพวกเขา

5. อะหมัดหุไตน์ อะฮฺดูบ¹⁶ (ม.ป.ป.) ได้เขียนในหนังสือ ชื่อ นะเราะฮ์ริยะฮ์ อะตาดะฮ์ศุคเศาะหาบะฮ์ ซึ่งสรุปความได้ว่า หลังจากท่านนบี(ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม)ได้เสียชีวิตเริ่มเกิดความแตกแยกในสังคมมุสลิม และได้มีการแผ่ขยายอย่างต่อเนื่อง ทำให้ระบบการเมืองการปกครองในสังคมไม่มีบทบาทต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ ทั้งนี้มีไว้ว่าเกิดจากความบกพร่อง ความอ่อนแอ และความผิดพลาดในศาสนา แต่เกิดจากกลุ่มเศาะหาบะฮ์ด้วยกันที่ได้พยายามเปลี่ยนแปลงศาสนาของอัลลอฮ์ และพยายามปฏิบัติตามอำเภอใจของพวกเขา จนได้มีการเปลี่ยนแปลงกฎบัญญัติ(หุก่ม)ต่างๆ ของศาสนา สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดความหายนะ และความตกต่ำของอิสลามจนทุกวันนี้

¹⁵ เป็นนักวิชาการสายชีอะฮ์

¹⁶ อะหมัดหุไตน์ อะฮฺดูบ เป็นหมานายคามา และนักวิชาการปัจจุบันสายชีอะฮ์